

Nieuwsbrief

Juni 2024

Nummer 2 Jaargang 8

De zomer is in aantocht, gaan we maar van uit, dus tijd voor de tweede Nieuwsbrief van dit jaar. Daarin aandacht voor de jubileumwedstrijd en een oproep voor nieuwe donateurs. Maar daarnaast veel informatie: over de lustrumviering, over nieuw geplaatste artikelen, de laatste aanpassingen op de website en nieuws van het Erfgoedhuis. Wij wensen u een goede zomer en daarna spreken we elkaar weer!

1. Jubileumwedstrijd

De tijd vliegt. Een cliché, maar geen onware vaststelling. Geschiedenis ligt overal, altijd voor het oprapen, maar dat – dat oprapen – moet iemand dan wel doen. Vandaar onze **JUBILEUMWEDSTRIJD**, waarin wij u uitdagen om over de geschiedenis van onze regio een opstel of andere ‘productie’ in te sturen en zo kans te maken op een prijs van € 500. We hebben al bijdragen binnen, maar er kunnen er meer bij.

Waarom een bijdrage moet voldoen kunt u lezen in de extra nieuwsbrief van maart j.l. die als *bijlage* bij deze Nieuwsbrief gaat.

Het winnende ‘product’ wordt gepubliceerd in de rubriek Artikelen van de website van Rijnlandse Geschiedenis.

De sluitingstermijn voor het inzenden van een productie is **1 september 2024**.

Op 16 november op de bijeenkomst in Archeon wordt de prijswinnende productie bekend gemaakt.

Inzendingen aan: lustrum2024@rijnlandgeschiedenis.nl

2. Jubileumviering op 16 november 2024 in Archeon

Onze *najaarsbijeenkomst* wordt ook een feestje omdat het dan tien jaar geleden is dat de website rijnlandgeschiedenis.nl de lucht in ging. Het programma houden we nog geheim, behalve dat op de bijeenkomst de prijswinnaar van de wedstrijd bekend wordt gemaakt en gehuldigd.

Maar de locatie is wel bekend en dat wordt het alom bekende Archeon in Alphen aan den Rijn!

Op **zaterdagmiddag 16 november vanaf 13.00 uur** heten we u van harte welkom. Zet 16 november maar in de agenda!

Laatste nieuws! Eerste spreker bekend

De eerste spreker op 16 november is bekend! *Petra van Dam*, hoogleraar water- en milieugeschiedenis aan de VU, gaat ons die middag verrassen met een lezing over Rijnland en water. In Nieuwsbrief 3 meer daarover.

3. Regenwaterkelders in Rijnland?

Toegang tot waterkelder in een huis op Marken, Zuiderzee museum. Foto: P. V. Dam.

Petra van Dam doet onderzoek naar drinkwater in vroeger tijden want droge zomers (en soms natte!) maken het historisch onderwerp drinkwater steeds relevanter. Voor de drinkwaterleiding, die pas eind 19e eeuw kwam, voorzagen mensen zichzelf van water. Het onderzoek van Petra van Dam en haar team aan de Vrije Universiteit toont aan dat veel huizen autonoom waren. In steden hadden huizen regenbakken of waterkelders om neerslag op te slaan. In Amsterdam zijn ruim 3500 kleine regenbakken teruggevonden. Grote huizen langs grachten hadden enorme waterkelders, soms onder het huis of in de tuin, waar regenwater werd opgevangen en opgeslagen. Deze systemen werden vanaf 1550 gebruikt tot in de 19e eeuw. Wateropvangsystemen zijn in veel Nederlandse steden gevonden, zoals Groningen, Leiden, en Roermond. Onderzoek richtte zich

vooral op steden, maar ook op het platteland zijn kelders te vinden, zoals een boerderij met waterkelder in de Kagerplassen. Meer onderzoek is nodig, bijvoorbeeld naar boerderijen met waterkelders in Rijnland.

Wie heeft een onderzoek over dit onderwerp en zou het op onderstaande website willen publiceren? **Tip:** vaak zijn de kelders het gemakkelijkst te vinden op plattegronden van gebouwen.

Website van het onderzoeksproject: [Omgaan met droogte – Een NWO-onderzoeksproject over de geschiedenis van drinkwater \(wordpress.com\)](https://omgaanmetdroogte.wordpress.com/)

Meer lezen: [Regenwaterkelders in Rijnland](#)

4. *Hulp gezocht!*

In ons tienjarig bestaan hebben we als bestuur en redactie heel wat bereikt. Maar we staan nu op het punt dat we extra hulp heel goed kunnen gebruiken. We worden er niet jonger op en er liggen zeker nog kansen voor verdere groei. Maar met de huidige bezetting gaat die groei niet lukken. We kunnen ondersteuning gebruiken op bestuurlijk niveau, maar ook op meer praktisch gebied is van alles mogelijk.

Om een paar activiteiten te noemen: het signaleren van interessante publicaties voor de website, het schrijven van de Nieuwsbrief, bijhouden van Facebook en andere sociale media, assisteren bij de organisatie van bijeenkomsten.

Met een paar uur kunt u al heel wat doen en worden wij enorm geholpen.

Zit er een activiteit bij waar uw belangstelling naar uit gaat? Of denkt u aan iets anders en wilt u daar meer van weten? Neem dan contact op met de [secretaris](#).

**Helpende handen
gezocht !**

5. *Nieuwe artikelen - van de redactie*

Aardbeien plukken in Alkemade

Drie nieuwe artikelen en een verslag verschenen de afgelopen maanden op de website.

Het eerste artikel *Eeuwen van Kinderarbeid* schreef *Cor Smit*, de Leidse stadshistoricus die ook heel veel weet van de geschiedenis van Rijnland, speciaal voor Rijnlandse Geschiedenis. In dit artikel schetst Cor Smit de ontwikkeling van de kinderarbeid van de

Middeleeuwen tot het heden. Niet alleen in Leidse fabrieken, maar ook op het platteland: in land- en tuinbouw, veehouderij, visserij en natuurlijk steenfabrieken.

Lezen? [Eeuwen van Kinderarbeid](#)

In aanloop naar de bijeenkomst op 9 april in Oegstgeest over Molens en Molenaars in Rijnland plaatsten wij een artikel over de verschillende typen molens in Rijnland op de website. Het artikel is gebaseerd op informatie van de *Rijnlandse Molenstichting*.

Driegang in rouwstand foto Gerard Ammerlaan (stompwijk.nl)

Over deze bijeenkomst, georganiseerd door NGV Rijnland en Kennemerland en Rijnlandse Geschiedenis, verscheen op de site een kort verslag.

Lezen? [Molens in Rijnland](#) en [Verleden en heden van molens en molenaars in Rijnland](#).

Hendrick Avercamp - Winterlandschap met ijsvermaak

Het boek '*De opstand van de natuur*' van Philipp Blom inspireerde Ank Poland om informatie te zoeken over de gevolgen van de Kleine IJstijd voor onze voorouders. Tussen 1570-1700 werd ons land getroffen door extreme kou. Hongersnood, bevriezing van mensen door onderkoeling, hevige stormen en overstromingen, onze voorouders hebben er veel last van ondervonden. Lezen? [De Kleine IJstijd](#)

6. *Donateurs welkom!*

Rijnlandse Geschiedenis kan bestaan dankzij de bijdragen van de bijna vijftig aangesloten organisaties en een paar adverteerders.

Wij weten dat er personen zijn die ons ook individueel willen ondersteunen als blijk van waardering voor ons werk. Dat te weten is voor ons belangrijk en meer middelen versterkt ook de financiële basis van Rijnlandse Geschiedenis. Wij nodigen u van harte uit om ons te ondersteunen bij het bereiken van het doel: de samenhang in de geschiedenis van Rijnland vergroten en de samenwerking van iedereen die zich inzet voor onze geschiedenis versterken.

Nieuwe Kaart Rijnland, Isaak Tirion. 1745

Voor slechts **€ 10 per jaar** (meer mag natuurlijk ook) draagt u al bij aan:

- het uitbreiden en onderhouden van de website
- het organiseren van bijeenkomsten
- de uitgave van de Nieuwsbrief

Doe mee en meld u aan als donateur via info@rijnlandgeschiedenis.nl.

Een eenmalige gift kan ook door een bedrag over te maken op:

NL12 RABO 0377 9085 41 t.b.v. St.Hist.Publ.Holland-Rijnland met vermelding 'donatie 24'

7. *Nieuws van het Erfgoedhuis Zuid-Holland*

Nieuwe tentoonstelling: Bestemming Bereikt

Op 16 mei opende Erfgoedhuis Zuid-Holland de tentoonstelling '[Bestemming bereikt?](#)' in het Archeologiehuis in Alphen aan den Rijn. Deze tentoonstelling neemt je mee naar de vele, soms niet eerder vertelde Zuid-Hollandse migratieverhalen. Centraal staan niet alleen de verhalen achter opgegraven voorwerpen in Zuid-Holland, maar ook recente persoonlijke objecten en verhalen van mensen uit verschillende Alphense gemeenschappen.

De tentoonstelling is te zien tot en met 30 april 2025.

Doe mee: onderzoek collecties

Zuid-Holland is rijk aan roerend erfgoed, zoals kunst, gebruiksvoorwerpen en gereedschappen. Dit erfgoed wordt beheerd door musea, historische verenigingen, monumentenorganisaties maar ook door particulieren. Erfgoedhuis Zuid-Holland onderzoekt hoe het gaat met het beheer en behoud van deze collecties. Beheer je een collectie? Doe dan mee met [het onderzoek](#) en help mee om dit in kaart te brengen!

Stage Erfgoed & Molens

Het Erfgoedhuis heeft een leuke stageplek in de aanbieding. Ken je iemand die een praktische instelling heeft, affiniteit heeft met erfgoed en molens én onderzoek wil doen naar roerend erfgoed op molens? Wijs ze op onze [vacature!](#)

Cursussen Erfgoedhuis

[Cursus collectie- en informatieplan \(26 augustus en 10 september\)](#)

Tweedaagse cursus waarin je aan de slag gaat met het opstellen of vernieuwen van het [collectieplan](#) en informatieplan van jouw erfgoedorganisatie.

[Cursus auteursrecht en privacywetgeving \(24 september en 8 oktober\)](#)

Stel: je krijgt een doos met foto's bij de balie van je archief of museum. Je besluit om deze in te scannen en te digitaliseren. Maar wie heeft de foto's eigenlijk gemaakt? Leeft de fotograaf (nog)? Hoe krijg je toestemming om deze foto's online te

plaatsen? In deze [tweedaagse cursus](#) krijg je antwoorden op deze en andere veelvoorkomende vragen rondom deze materie.

8. *Aanpassingen van de website voltooid! – van de webmaster*

Een artikel zoeken op de website kan op meerdere manieren. Niet alleen kunt u nu via de vierde kolom Artikelen op de homepage toegang krijgen tot het overzicht van alle geplaatste artikelen, maar de beste manier is met de zoekfunctie op de homepage. U kunt uw zoekopdracht verfijnen door meerdere trefwoorden gescheiden door een + teken in te voeren.

Scrollen door de lijst artikelen in de kolom Artikelen kan ook, maar dat is door de toename van het aantal artikelen wat omslachtig geworden. Voor een lijst met alleen de titels van de artikelen hebben we de knop ‘klik hier voor een lijst van alle artikelen’ toegevoegd. Klikken op een titel brengt de samenvatting van dat artikel in beeld en vervolgens kunt u doorklikken naar

het artikel zelf, via het pdf-icoontje.

De knop Verenigingen in de rode menubalk toont een overzicht van alle aangesloten organisaties. Op de pagina van iedere organisatie bevinden zich kolommen met de geplaatste Nieuwsitems, actuele Agenda-items en Artikelen. De kolom Artikelen hier is nieuw en bevat een lijst van alle artikelen die onder de noemer van die organisatie zijn geplaatst.

Op de homepage is links bovenaan de aankondiging van een nieuw geplaatst artikel gebleven, hoewel die ook bovenaan in de lijst van de kolom Artikelen staat. De reden daarvan is dat de tekst die achter +MEER staat rechtstreeks per e-mail naar een groot aantal belangstellenden wordt gestuurd

[Zien hoe het werkt?](#)

9. *Terugblik op de avond over molens in Rijnland*

Op 9 april j.l. organiseerde Rijnlandse Geschiedenis samen met de *Nederlandse Genealogische Vereniging* afd. Rijnland en Kennemerland een avond over molens in Rijnland in het Dorpscentrum Oegstgeest, de vaste vergaderlocatie van NGV Rijnland

Bijeenkomst Oegstgeest - foto Joop Kret

Ruim negentig aanwezigen luisterden met grote interesse naar drie lezingen waarin de geschiedenis, cultuur en genealogie van molens en molenaars in Rijnland centraal stonden. *Bart Vermeulen* van de Rijnlandse Molenstichting trapte af en vertelde over de functies van de verschillende typen molens en over het belang van

het seinen. Over het vak van molenaar en de opleiding tot vertelde *Hans de Graaf* enthousiast en de avond eindigde met *Mauring Roest* die een genealogische insteek had, bijv. over het standsverschil tussen boeren en molenaars en nog veel meer.

Rijnlandse Geschiedenis kijkt met grote tevredenheid terug op deze bijeenkomst en ook op de samenwerking met NGV Rijnland en Kennemerland

10. Bijlagen

Deze Nieuwsbrief komt niet alleen. U krijgt er wat extra leesvoer bij. Zoals hierboven al werd aangekondigd is het *wedstrijdreglement* bijgevoegd (Nieuwsbrief – Extra, maart 2024). Daarnaast een ‘flyer’ met een *oproep donateur* te worden (verspreid deze onder uw lezers en leden). Tot slot verwijzen wij u graag naar het recent door het bestuur vastgestelde *Beleidsplan 2024-2027*:

<https://www.rijnlandgeschiedenis.nl/files/files/2024%20Beleidsplan%202024-2027%20DEF.pdf>

11. Nieuwsbrief

De Nieuwsbrief verschijnt vier keer per jaar, met de zomer als rusttijd. Mocht er aanleiding toe zijn dan komt er een extra nieuwsbrief. Berichten voor de regio zullen als vanouds digitaal via e-mail verstuurd worden.

De Nieuwsbrief Rijnlandse Geschiedenis is voor de aangesloten verenigingen, stichtingen, instellingen en geïnteresseerden. Heeft u suggesties voor de inhoud of wilt u de nieuwsbrief rechtstreeks – persoonlijk – ontvangen (daarmee verleent u toestemming tot het registreren van de nodige gegevens) mail dan naar secretaris@rijnlandgeschiedenis.nl.

Wilt u de Nieuwsbrief niet meer ontvangen, dan is een retourmail naar secretaris@rijnlandgeschiedenis.nl voldoende.

